

“YASHIL IQTISODIYOT” SHAROITIDA QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISHI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI

TIRKASHEVA SEVARAXON ELMUROD QIZI

Toshkent davlat agrar universiteti talabasi

Ilmiy raxbar: Ashurmetova Nigora Azatbekovna

Toshkent davlat agrar universiteti “Agroiqtisodiyot” kafedrası dotsenti

ANNOTATSIYA

Ushbu ishda "yashil iqtisodiyot" sharoitida qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot ekologik toza texnologiyalarni va barqaror qishloq xo'jaligi metodlarini joriy etishga qaratilgan. Yozma ishlanmada qishloq xo'jaligining ekologik barqarorlik prinsiplariga mos ravishda samaradorligini oshirishga qaratilgan zamonaviy tendentsiyalar tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror qishloq xo'jaligi, ekologik texnologiyalar, ekologik barqarorlik, ishlab chiqarish samaradorligi, agrar siyosat, tabiiy resurslar.

ABSTRACT

This paper discusses key aspects of improving agricultural productivity within the context of a “green economy” in Uzbekistan. The focus is on the implementation of environmentally friendly technologies and sustainable farming practices. The aim of the research is to analyze current trends in agriculture aimed at achieving ecological sustainability and improving productivity according to the principles of the "green economy."

Keywords: green economy, sustainable agriculture, eco-technologies, ecological sustainability, productivity improvement, agricultural policy, natural resources.

АННОТАЦИЯ

В статье также предлагаются меры для улучшения аграрной политики, внедрения инновационных методов и технологий, направленных на снижение негативного воздействия сельскохозяйственной деятельности на экологию, а также на повышение экономической эффективности сельского хозяйства через устойчивое использование природных ресурсов.

Ключевые слова: зеленая экономика, устойчивое сельское хозяйство, экотехнологии, экологическая устойчивость, повышение эффективности, аграрная политика, природные ресурсы.

KIRISH

Hozirgi kunda dunyo miqyosida iqlim o'zgarishi, ekologik muammolar va tabiatni himoya qilish masalalari dolzarb bo'lib, bu o'z navbatida qishloq xo'jaligiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. «Yashil iqtisodiyot» konsepsiyasi atrof-muhitni muhofaza qilish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashni birlashtiruvchi innovatsion yondashuv sifatida qishloq xo'jaligida ham keng qo'llanilishi kerak. Yashil iqtisodiyotning asosiy tamoyillari – tabiiy resurslarni samarali va barqaror foydalanish, chiqindilarni kamaytirish va ekologik texnologiyalarni rivojlantirish bo'lib, bu tamoyillar qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi[1].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODIKASI

Manba	Tadqiqotning asosiy yo'nalishi	Xulosa
FAO (Food and Agriculture Organization), 2021	Barqaror qishloq xo'jaligi va yashil iqtisodiyot	Qishloq xo'jaligida barqaror ishlab chiqarish va ekologik texnologiyalarni joriy etish zarurligi
Smith et al., 2020	Ekologik toza texnologiyalar va ularning qishloq xo'jaligiga ta'siri	Texnologik yangiliklar va ekotexnologiyalar yordamida suv va yer resurslarini samarali boshqarish mumkin
O'zbekistonda qishloq xo'jaligi, 2020	Yashil iqtisodiyot sharoitida qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish	Qishloq xo'jaligida ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun samarali suv taqsimoti va resurslarni boshqarish
Davies and Liu, 2019	Innovatsion yondashuvlar va iqlim o'zgarishiga qarshi choralar	Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, shu jumladan, sug'orish texnologiyalarini modernizatsiya qilish

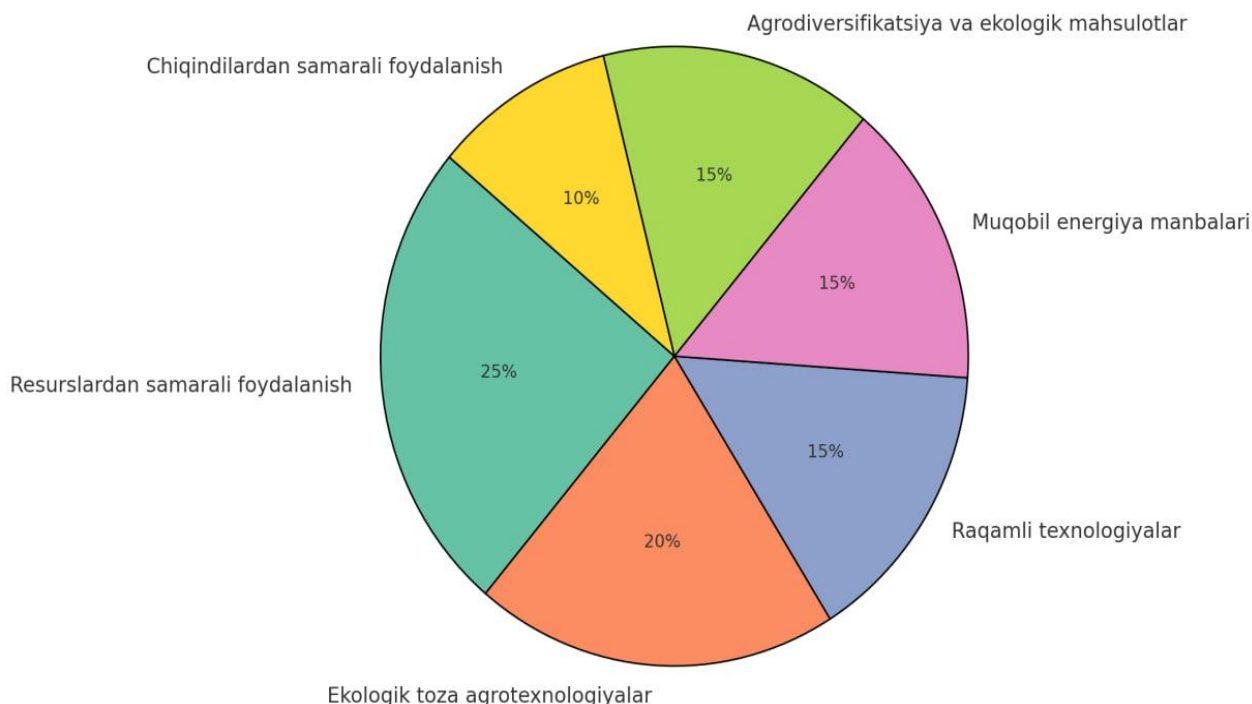
Tadqiqot metodikasi. Ushbu tadqiqotda bir qator metodologik yondashuvlar qo'llanilgan. Asosiy metodlar quyidagilardan iborat:

1. **Nazariy tahlil** – «Yashil iqtisodiyot» konsepsiyasining qishloq xo'jaligiga ta'sirini o'rganish va unga asoslangan yangi strategiyalarni ishlab chiqish. Adabiyotlar tahlilidan olingan ma'lumotlar asosida ekologik barqarorlikni ta'minlashning samarali usullari va amaliy yondashuvlar keltirilgan[2].
2. **Soliq va iqtisodiy tahlil** – Yashil iqtisodiyotga asoslangan qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish samaradorligini o'lchash. Bu metod orqali iqtisodiy ko'rsatkichlar (suv sarfi, hosilni oshirish) va ekologik jihatlar (sug'orish usullari, o'g'itlash va boshqalar) tahlil qilinadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ushbu tadqiqotda qishloq xo'jaligi sohasida yashil iqtisodiyot sharoitida samaradorlikni oshirishning asosiy yo'llari tahlil qilindi. Yashil iqtisodiyot konsepsiyasi, ekologik barqarorlik va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali qishloq xo'jaligini rivojlantirishning muhimligi alohida ta'kidlandi[3].

"Yashil iqtisodiyot" sharoitida qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini samaradorligini oshirish yo'llari

XULOSA

Yashil iqtisodiyot asosida qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga qaratilgan yondashuvlar nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlash, balki iqtisodiy foyda keltirishi ham mumkin. Barcha ilg'or texnologiyalarni qo'llash va resurslardan samarali foydalanish orqali O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirishda jiddiy muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin[4].

Yashil iqtisodiyot tamoyillarini joriy etish qishloq xo'jaligining samaradorligini oshirish bilan birga, ekologik barqarorlikni ta'minlashga ham xizmat qiladi. Quyidagi asosiy yo'nalishlar qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini samarali rivojlantirishga yordam beradi:

- 1 **Resurslardan samarali foydalanish** – suv va tuproq resurslarini tejash, tomchilatib sug'orish tizimlarini keng joriy etish.
- 2 **Ekologik toza agroteknologiyalarni joriy etish** – bioo'g'itlardan foydalanish, kimyoviy vositalarni kamaytirish.

- 3 **Raqamli texnologiyalar va aqlli qishloq xo‘jaligi** – dronlar, sun’iy intellekt va IoT texnologiyalaridan foydalanish.
- 4 **Muqobil energiya manbalarini rivojlantirish** – quyosh va shamol energiyasidan foydalanish.
- 5 **Agrodiversifikatsiya va ekologik mahsulot yetishtirish** – organik qishloq xo‘jaligini rivojlantirish.
- 6 **Chiqindilardan samarali foydalanish** – biomassa va chiqindilarni qayta ishlash orqali biogaz ishlab chiqarish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qurbonov, F. (2020). *Yashil iqtisodiyot va qishloq xo‘jaligida barqaror ishlab chiqarish*. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi qishloq xo‘jaligi vazirligi.
2. Aliyev, A. (2021). *Ekologik texnologiyalarni qishloq xo‘jaligida joriy etishning iqtisodiy samaradorligi*. Tashkent: O‘zbekiston ilmiy-akademik nashrlari.
3. Mahmudov, R. (2019). *Qishloq xo‘jaligida ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyot*. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
4. Shamsiyev, A. (2022). *Qishloq xo‘jaligi sohasida innovatsion texnologiyalar va yashil iqtisodiyot*. Farg‘ona: Farg‘ona davlat universiteti.